

Bak yeryüzü ne kadar geniş

Asıl adı Zekâi Özger olan Arkadaş Z. Özger, Selanik göçmeni yoksul bir ailenin çocuğudur. Çocukluk yılları Bursa'da geçen şair, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo Televizyon Bölümü'nü bitirdikten sonra TRT Ankara Televizyonu'nda kurgucu olarak çalışmaya başlar. Soyut, Forum, Papiürs, Yordam, Dost, Yansıma, Yeni Eylem dergileri ile Ulus gazetesinde şiir ve yazıları yayımlanır.

1948 doğumlu Arkadaş Z. Özger, 28 Nisan 1973 akşamı TRT'deki programını izlemek üzere evinden çıkar. Geç bir saatte eve dönerken, dar ve karanlık bir sokakta düşmüş olarak ertesi gün bulunur ve hastaneye kaldırılır. 5 Mayıs 1973'te, kaldırıldığı hastanede, yirmi beş yaşında hayata gözlerini yumar.

Arkadaş Z. Özger'in ölüm nedeni beyin kanamasıdır. Ailesi ve arkadaşları beyin kanamasının nedenini 24 Ocak 1971'de Siyasal Bilgiler Fakültesi yurduna yapılan polis baskınında gördüğü dayak ve başına aldığı darbelerin neden olduğunu söylemişlerdir. Arkadaş Z. Özger, bu olayı "Yurtlarını yığıtçe savunanlara" ithafıyla, beş bölümden oluşan "Adak" şiirinde, destansı bir dille işlemiştir. "Adak", onun devrimci kimliğinin/duruşunun ifadesidir aynı zamanda.

"1// nasıl anlatsam/ değil, nasıl başlatsam/ o şanlı günü/ gecenin oynaşını/ çilgin güruhu/ kanlı düşmanı// 2// biz üçyüz yurtseverdik/ üçyüz antlı yurt bekçisi/ umutla beslerdik kanımızı/ yediğimiz al elma/ içtiğimiz nar suyu/ her birimiz bir çiçek/ büyütürdük, görevimizdi bu/ sevgiyle sökerdik ayıkotlarını toprağın/ sevgiyle ayıkardık yaramaz kurtlarını/ açsın diye en güzel çiçek// 3// biz üçyüz yurtseverdik/ bir gün sularken çiçeklerimizi/ üçbin kişilik düşman ordusu/ ve onun paralı sivil askerleri/ saldırdılar yurdumuza// (...)// 5// bu vuruşmada ölü vermedik/ ama ant içtik üçyüz yaralı/ başlatmak için büyük savaş/ çoğaltıcaz üçyüzleri// açincaya kadar en güzel çiçek"

Yayına hazırlayanın notları

Kenan Yücel, "Yayına Hazırlayanın Notları" başlığı altında, Arkadaş Z. Özger şiirlerinin derleme ve yayımlanma süreçlerine önemli notlar düşüyor. Bu notlar, aynı zamanda Arkadaş Z. Özger'i de yakından tanımamızı sağlıyor.

"(...) Elinizdeki bu kitapla Arkadaş Z. Özger'in şiirlerinin eleştirel bir basımını sunuyoruz sizlere.

Kitabının adının 'Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası' olmasına gelince... Arkadaş Z. Özger'in

kitap konusunda 'Ne zaman yayınlarsam yayınlayayım, adı Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası olacak!' dediğini arkadaşı Sina Akyol'un anlatımlarından biliyoruz. Temel dayanağım budur.

(...) Şairin vasiyeti olarak kabul ettiğim bu isteğini yerine getirmek için çalışmaya koyuldum, geniş bir arşiv taramasına giriştim. Yaşarken dergilerde yayımlanan şiirlerini asıl kaynaklarından, yayımlandığı dergilerden derlemeli, diğer kaynaklarla karşılaştırmalı olarak kitaba almalydım. Dergilerde ve Ulus gazetesinin kültür sanat sayfalarında yayımlanan şiirlerinin tümüne ulaştım.

(...) Şiirlerin sıralanmasında yazım ve yayımlanma tarihlerini esas aldım. 'Uyarca' ve 'İlhanca' başlıklı şiirleri, 'Şiir Denemeleri' başlıklı aynı bölümde yayımlamanın daha doğru olacağını düşündüm.

(...) Ölümünün üzerinden kırk bir yıl geçtikten sonra da olsa, şairin vasiyeti olarak kabul ettiğim isteğini yerine getirmenin gönenci içindeyim."

Kenan Yücel'in hazırlamış olduğu üçüncü (son)

ğim ironi yüklü bu dizeler, Arkadaş Z. Özger'in, gerek dönem itibarıyla gerek yaş itibarıyla şiirde yakaladığı olgunluğun ve gücün göstergesidir.

"Charles Chaplin bir savaşta yitirdim sakalımı/ çıkmazlığın grev sesi umutlarını vururken/ yendirdim bıyıklarımı papağan kuşkulara/ biraz elma şekeriyile kazıdım sakalımı/ lohusa şerbetiyle kazıdım sakalımı/ yanaklarım paprika lahmâcun ister misiniz// al işte sana böyle yüze böyle güz/ demeyin deseniz de sakal yok ya ucunda/ bu güz vermedi tarla seneye bıyık kerim/ ben ettim siz etmeyin sakal veririm size/ iğne iplik elimde bıyık dikerim size/ yanaklarım taşlılarla kurabiye yer misiniz// (...)"

"Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası", iki bölüm halinde (Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası, Şiir Denemeleri) toplam kırk beş şiiri kapsıyor. Kitabın sonunda yer alan "Kurdeşen" başlıklı şiir, şairin el yazısıyla yer alırken, "Şiire İlişkin Notlar" ve "Yayına Hazırlayanın Notları" önemli bilgileri içeriyor.

Arkadaş Z. Özger, şiirlerinde (üniversite ortamının da etkisiyle) ölüm ve cinsellik konularını sık işlemiştir. İlk dönem şiirlerinde İkinci Yeni etkisi yoğundur. Çoğu arkadaşının aksine dönemin sert siyasi şiir geleneğine uymaz; toplumcu gerçekçi çizgide, lirik, kırgın ve buruk bir sesle, ama inatla umudunu haykıran, konuşma diline yaslanarak çarpıcı bir imge örgüsü ile özgün şiirler yazar; kendi şiir yolunu oluşturur.

Arkadaş Z. Özger

halka; "Bir Oğlanın Tragedyası", Arkadaş Z. Özger'e dair sabırlı ve titiz çalışmanın ürünü. Şiirlerin dergilerde yayımlanış biçimleri ile ilk çıkan "Şiirler" ve sonrasındaki "Sevdadır" arasında farklılıklar olduğuna işaret eden Yücel, bu farklılıklara dair notlarını "Şiirlere İlişkin Notlar" adı altında ele almayı da unutmamış.

Arkadaş Z. Özger, "Beyaz Ölüm Kuşları"ndaki dizeleriyle, ölen çocukları ve annelerin acılarını devrimci bir şair yüreği ile hissettirmeye devam ediyor; hayatta olmasa da.

"(...) önce anne doğurdu çocuğu acıya/ sonra çocuk acıya anneyi ve ölümü kattı/ sonra herşey ve herkes çocuktan var oldu// (...)"

Ölümünün üzerinden kırk bir yıl geçtikten sonra da olsa, şairin vasiyeti olarak kabul ettiğim isteğini yerine getirmenin gönenci içindeyim

Ölüm sonrası üçleme

Arkadaş Z. Özger'in, kısa süren yaşamına sığdırdığı şiirleri, ölümünden bir yıl sonra (1974), "Şiirler" adıyla Tekin Sönmez tarafından yayımlanır. Bu kitabın ikinci baskısı ise; "Sevdadır" adıyla Mayıs Yayınları tarafından 1984'te gerçekleştirilir ve günümüze kadar bu isimle gelir. Kısa bir süre önce, şiir ve edebiyat yayıncılığımıza taze bir soluk getiren "Ve Yayınevi", bu geleneğe "Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası" adıyla eklemelendi.

Arkadaş Z. Özger'in yayımlanan ilk şiiri "Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası'dır. Kendisinin çıkarmayı düşündüğü ilk kitabına vermek istediği isim de budur. Onun bu isteğinin ölümünden kırk bir yıl sonra, şair Kenan Yücel tarafından (Ve Yayınları etiketiyle) yerine getirilmiş olması son derece anlamlıdır.

Uzun olduğu için, bir bölümünü aktarabilece-

Sakalsız Bir Oğlanın Tragedyası

Arkadaş Z. Özger
Ve Yayınları

144 s.

